

Strop na elektřinu a plyn: ušetří se tisíce

(Pokračování ze str. 1)

Podle ministra vnitra Víta Rakušana (STAN) by státní obchodník s energiemi měl zajistit výhodnější ceny pro veřejný sektor. O licenci na obchodování s elektřinou a plynem už podal žádost u Energetického regulačního úřadu státní podnik Prisko.

Rozhodli jsme o národním řešení současných vysokých cen energií, které koncem srpna vystoupaly do neakceptovatelných výšek

Petr Fiala

Pomoc se podle Stanjury rozdělí do tří skupin. Kromě podniků z budou domácností a veřejný sektor. „Cena by měla být stanovena tak, aby pro české výrobce elektrické energie znamenala, že budou mít pokryté náklady i přiměřený zisk. To znamená, že je nepošleme do ztráty,“ řekl šéf státní kasy.

Rozpočtové dopady zastropování ceny elektrického proudu a plynu vyčíslil Stanjura na maximálně 130 miliard korun. Stát

Ministr práce a sociálních věcí Marian Jurečka, ministr vnitra Vít Rakušan a ministr zdravotnictví Vlastimil Válek před včerejším jednáním vlády.

Foto PRÁVO – Petr Horník

na náklady použije mobilizované příjmy ze všech státních firem, připravovanou daň z neočekávaných zisků a příjmy z emisních povolenek, uvedl ministr financí po jednání kabinetu. Řešení vysokých cen energií pro průmysl chce vláda představit zítra.

O mimořádné dani z neoče-

kávaných zisků (tzv. windfall tax), která by měla státní podporu domácnostem a firmám financovat, ministři včera večer jednali také. Tato zvláštní daň se podle návrhu ministerstva financí měla odvádět příští tři roky a zahrnout má energetiku, petrochemii i banky. Podle

Stanjury by se měla týkat desítek společností – bank, výrobců elektřiny, obchodníků s energiemi, rafinerií a také distributorů pohonných hmot a vynesť až 70 miliard Kč ročně.

Nadměrný zisk společností, které z vysokých cen energií přímo či nepřímo profitují, se má

podle návrhu MF porovnávat s průměrem posledních sedmi let.

Stát by měl díky mimořádné dani získat do rozpočtu ročně navíc desítky miliard korun, záleží na tom, jak vysokou ji vláda stanoví.

Evropská komise (EK) by měla dnes představit plán, podle

něhož budou firmy vyrábějící elektřinu z levnějších zdrojů než z plynu přispívat ohroženým domácnostem a firmám částí svých nebývale vysokých zisků na hrazení účtů za energie. Solidární příspěvek by se měl týkat i producentů fosilních paliv.

Podle MF lze všechna chystaná opatření zkombinovat. „Naše národní windfall tax je koncipována poměrně flexibilně a je založena na určení a následném zdanění nadměrného zisku. Pokud se tedy např. energetickým společnostem zákonem vezme část vyrobeného proudu či zastropuje prodejní cena, sníží se výše nadměrného zisku, a tím i objem vybírané daně,“ sdělil Právu Weiss.

„Principiálně by tedy nemělo dojít ke dvojímu daňovému zatížení. Z tohoto důvodu tedy není nutné, aby vláda kvůli zamýšlenému návrhu EU odstoupala od vlastního návrhu windfall tax vztahujícího se i na výrobce energií,“ dodal.

EK má připravit také opatření na snížení výdajů za elektřinu. Podle agentury Bloomberg se chystá navrhnout jednak snížení celkové spotřeby elektřiny, jednak povinné omezení ve vybraných částech dne, kdy bývá nejvyšší poptávka.

Hotely se obávají zimy. Zdražují ale jen některé

Vývoj cen energií napjatě sledují i majitelé hotelů a penzionů. I když se možná také dočkají určitého zastropování cen, jak avizoval kabinet, stejně se musí vyrovnat s růstem nákladů. Mnozí si netroufají výrazně zdražovat, protože poptávka klientů na podzim a zimu se nejvíe příliš optimisticky.

„Zimu snad zvládneme, ale uvidíme, co přijde po ní,“ řekla Právu Vendula Klášterková z horské chaty s dvaadvaceti lůžky na šumavském Pancíři. „Přežili jsme covid, tak musíme přezít i tohle,“ dodala.

Zatím je ovšem podle ní ve hře spousta neznámých. „Kolik bude stát elektřina, jestli zdraží

vleky, jestli budou vůbec jezdit, zda dorazí hosté. Zatím moc obdáváků není, lidé asi vyčkávají. Máme ale nasmlouvané tradiční školní lyžařské kurzy,“ podotkla.

Jednu jistotu na Pancíři mají, a to díky tomu, že topí dřevem. „Víme, že za zimu spálíme dva kamiony, to je nějakých osmdesát kubíků, a víme, kolik nás to bude stát. Loni jsme za kubík platili šest stovek, letos 1350 Kč,“ uvedla Klášterková.

„Kromě toho zdražilo všechno ostatní, nafta, zásobování si tady musíme zajišťovat sami, a to včetně úpravy cesty k nám nahoru. Takže cenu za ubytování jsme samozřejmě museli také

zvýšit, zhruba o patnáct procent,“ konstatovala.

Infocentrum v Železně Rudě zatím nemělo žádné signály, že by některý z tamních hotelů či penzionů končil nebo omezoval provoz.

Asociace: Pomoc přichází pozdě

Například provozovatelé hotýlku Rajská bouda v Malešovicích pod Lysou horou v Beskydech se rozhodli na zimní sezónu ceny nezvyšovat. O 200 korun navýšili ceny už letos na začátku roku.

Nicméně jsou připraveni v případě mnohonásobného na-

vyšení cen za energie hotel zadržet. „Věřím, že jsme schopni se užití i jinak,“ svěřil se Právu provozovatel Rajské boudy Adam Mikunda.

Dodal, že hotel s 19 pokoji, vnitřní a venkovní restaurací provozují jako rodina. „Našetřené peníze už padly při problémech s covidem. Řešíme i nějaké alternativy, že bychom třeba přešli na fotovoltaiku, a další věci. Uvidíme,“ líčil muž a dodal, že otázkou je, jak budou v zimě fungovat vleky.

„Zda i skiareály zvládnou navýšení energií. Navíc už nyní cítíme, že klesl zájem o ubytování, a to přijde podzim, kdy to bývá horší,“ konstatoval muž.

„Zatím nemáme v úmyslu zvyšovat ceny,“ uvedla zástupkyně majitelky hotelu Modrá hvězda v Horní Blatné v Krušných horách Lucie Lauberová. „Přestali jsme ale využívat jedno ze dvou pater hotelu kvůli úsporám. Chystat se budeme také na změnu otevírací doby a možná necháme nějaký den v týdnu zavřeno. Už se to táhne těžko,“ pokračovala.

„Po prázdninách není tolik lidí a do zimy je daleko. Jestli vůbec nějaké lidi v zimě přijedou,“ povzddechla si Lauberová.

Podle prezidenta Asociace hotelů a restaurací ČR Václava Stárka přichází vládní pomoc pozdě. Po zastropování cen spo-

lu s dalšími organizacemi zastupujícími zaměstnavatele volali poprvé již letos v dubnu. Některým hotelům zdražila ve srovnání s koncem minulého roku elektřina i desetinásobně. Zmínil příklad hotelu o 60 pokojích, který z původních 80 tisíc korun měsíčně nyní očekává vyúčtování ve výši 800 tisíc korun měsíčně.

„Jakékoliv opatření bude mít svou dynamiku, a tudíž se může stát, že případné kroky, které přijdou až na počátku příštího roku, se již minou účinkem a podnikatelé, kteří budovali své firmy mnoho let, budou nuceni ukončit svou činnost,“ uvedl Stárek. (tov, ib, den, vor)

Skláři volají SOS, hrozí, že kvůli cenám energií nebude sklo

Jindřich Ginter

Skláři volají SOS a vzkazují, že tak šílené skoky cen energií se už nedají zaplatit. Sklárnám končí zafixované ceny a na další období jim už žádný dodavatel fixaci neudělá. Nárůsty plateb jsou od počátku roku více než 300% a výhled je ještě horší. Přitom sklářské podniky na zhoršující se situaci upozorňovaly už v únoru a březnu.

„Sklárny tento rok už zdražovaly třikrát a je avizováno další zdražení. Jsou to nárůsty vždy od desítek procent. Nikdo už ale ani neví o kolik, kdy a co bude. V pondělí je to nějak a v úterý už úplně jinak,“ shrnul pro Právo situaci ve sklářství šéf ateliéru Ondřej Žampach, který sklo

dále zpracovává a je členem Asociace malých a středních podniků, jež vládu na alarmující ceny energií upozorňovala už letos v únoru.

„Už se děsím toho, že sklo ani nebude. Tohle sklárny nemusi zvládnout. Musíme nakupovat na sklad,“ dodal Žampach. Dodavatelé mu podle jeho slov říkají, ať bere, co zrovna je.

Například nejstarší fungující evropská sklárna (310 let) v Harachově musela ve srovnání s loňským rokem již v březnu sklo zdražit o třetinu ve dvou fázích. „Náklady na plyn vrostly letos pětinásobně, za elektřinu platíme třikrát víc,“ vysvětloval šéf sklárny František Novosad.

Jenže to byl jen začátek, zdražení stále nebere konce.

Důsledek: sklárny Moravia, které produkují obalové a laboratorní sklo, už musejí odstavovat jednu z pecí a její vedení volá: „Bojujeme o každý

den a o každou vyrobenou lahev.“

To, jak se energie zbláznily, je dobře vidět na fakturách, kterými se se zahořklým úsměvem

probírá Petr Červený, „šéf, dělník a úředník“, jak sám o sobě říká, ve sklárně Floriánova huť v Častolovicích u České Lípy. Založil ji v roce 1994 a dnes zaměstnává deset lidí.

„Zálohy na elektřinu jsme měli do srpna 15 900 korun měsíčně, od září 45 900 korun.“

Plyn v prosinci stál 460 korun za megawatthodinu, od ledna 1647 korun. Od října nám končí fixace a má to být pět tisíc. Novou fixaci nám nikdo nedá,“ popisuje Červený.

Plyn: z 45 tisíc na 315 tisíc Kč

Z celkových 45 tisíc korun za plyn loni to tak ve sklárně letos vyletlo na 145 tisíc a příští rok to

Červenému vychází na 315 tisíc. „Teď nevyděláváme na nic jiného než na energie,“ utrousí.

Nově podle odhadů dá za zálohy na energie 1,5 milionu Kč ročně. „A to nevíme, co budeme doplácet. Navíc kartonové obaly od ledna zdražily o 30 %, suroviny o dalších 50 %,“ dodal Červený. Doufá, že přejijí z úspor.

Při otázce, zda věří pomoci od vlády, jen mávne rukou. „Jestli to bude jako za covidu, dvacet stránek papírů a každý měsíc je pořad o něčem přesvědčovat, tak je to o nic. To není pomoc. A když nám dají šestnáct tisíc korun měsíčně? Náplast o nic, když se podíváme, co vydělávají energetické firmy, to je trapné,“ soudí sklář Červený.

Drahý plyn komplikuje výrobu hnojiv či provoz bazénů

Tomáš Volf

Zatímco vláda avizuje zastropování cen elektřiny pro domácnosti i firmy, zatím není jasné, jak tomu bude u plynu. Svaz průmyslu a dopravy ČR (SP ČR) přitom ve výzvě zveřejněné o víkendu vyzval, aby opatření na národní či evropské úrovni zajistila snížení cen elektřiny a plynu pro firmy nejpozději do poloviny října.

„Bez plynu se většinou neobejde například výroba oceli, skla, keramiky, používá se v automobilovém průmyslu, ve

slévárnách, chemických provozech, ale i v dalších provozech napříč zpracovatelským průmyslem,“ popsal Právu ředitel sekce hospodářské politiky SP ČR Bohuslav Čížek. Plyn využívají většinou také pekární.

Například v chemickém průmyslu je plyn důležitý nejen jako energie vedle elektřiny, ale i přímo jako surovina u některých výrob.

Také Svaz chemického průmyslu ČR v sobotu v prohlášení varoval, že kvůli drahým energiím mohou chybět na jaře

hnojiva či dezinfekce. „Výrobky dodávané chemickým průmyslem jsou nejen klíčové pro fungování ostatních průmyslových odvětví, ale díky svému širokému využití také zásadní pro zajištění např. potravinové bezpečnosti nebo zdravotní nezávadnosti celé společnosti,“ stojí v prohlášení svazu.

Zvažují omezení provozu

Ministr financí Zbyněk Stanjura (ODS) v neděli uvedl, že

vládě doporučí garantovat ceny proudu v průmyslu.

Limitní cena elektřiny pro podniky je podle něj 200 eur za megawatthodinu (MWh), tedy v přepočtu zhruba 5000 korun.

Vedle životně důležitých výrob může drahý plyn zkomplikovat volnočasové a sportovní aktivity. Například pražský plavecký stadion v Podolí podle jeho ředitele Jana Bezděka vyhodnocuje, zda nebude muset po Novém roce omezit provoz.

„Pro areál je především dů-

ležitá cena plynu, protože je vyhříván pomocí plynových kotlů,“ řekl Právu Bezděk. Ceny plynu a elektřiny mají zafixované do konce roku a na příští rok zatím nemají vysoutěžené ceny, čekají, jaká bude situace na trhu.

Variety omezení provozu připravují i pro případ vyhlášení stavu nouze v plynárenství.

Evropská unie se minulý týden neshodla na zastropování cen ruského plynu, proti bylo i Česko. Jak dříve upozornil ministr průmyslu a obchodu Jo-

zeň Síkela (za STAN), regulace cen plynu, jak k němu přistoupilo třeba Španělsko, tam zvedlo spotřebu plynu.

Vysoká cena zemního plynu vede k úsporám, aby Evropě vydržel přes celou zimu. Země EU se zavázaly snížit spotřebu plynu nejméně o 15 procent.

Zatímco elektřinu máme i z jiných zdrojů, z jádra, uhlí a obnovitelných zdrojů, plyn musíme dovážet. Drahý plyn také stahuje nabídku LNG (zkapalněného zemního plynu) z celého světa k evropským terminálům.